SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 190. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 3, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го ЖОВТНЯ 1992. Ч. 190. РІК XCIX.

Р. ГНАТИШИН ВІДВІДУЄ УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). — У вівторок, 29-го вересня, до Києва з офіційними відвідинами прибув генеральний губернатор Канади Рамон Джан Гнатишин. У Бориспільському летовищі високого гостя зустрічав Президент України Леонід Кравчук, амбасадор України в Канаді Левко Лук'яненко та інші офіційні особи. На честь високого гостя піднято державні прапори Канади і України та виконано державні гимни обох країн. Генеральний губернатор і Президент обійшли вишикувану на летовищі почесну варту, після чого остання пройшла повз них урочистим маршем.

У програмі перебування Р. Гнатишина є зустрічі з Президентом України ,головою Верховної Ради Іваном Плющем та іншими офіційними особами. На ранковому засіданні у середу, 30-го вересня, тепло зустрінутий парляментарис тами Р. Гнатишин виступив на сесії Верховної Ради України. Він також відвідає Чернівецьку область, де зустрінеться з представником Президента України в цій області Іваном Гнатишином, своїм троюрідним племінником. Він відвідає Чернівецький Державний Університет та зустрінеться з рідними у селі Вашківці.

ВЕРХОВНА РАДА ВИСЛОВИЛА НЕДОВІР'Я УРЯДОВІ В. ФОКІНА; В УКРАЇНІ РОЗПОЧАЛАСЬ УРЯДОВА КРИЗА

Київ. — Пресове агентство Ройтерса повідомило у четвер, 1-го жовтня, що Верховна Рада України голосами 295 до 6 висловила вотум недовір'я урядові прем'єр-міністра України Вітольда Фокіна і Уряд України подався до демісії. День перед тим на сесії Верховної Ради виступив з довшою аналітичною промовою Президент України Леонід Кравчук і повідомив в кінці своєї доповіді, що прем'єр Фокін склав резигнацію з „причин виходу на пенсію". Як відомо, 29-го жовтня Фокінові сповниться 60 років і згідно з тамошніми законами 60-річні чоловіки вважаються пенсіонерами.

Очевидно, Президент Кравчук прийняв резигнацію, і, як інформує Олександер Ткаченко, співробітник агентства Ройтерс, він з дорученням Верховної Ради повинен назначити іншу особу на пост прем'єр-міністра на протязі 10-ох днів. За других 10 днів Президент повинен представити Верховній Раді України склад нового кабінету до затверд ження.

Президент Кравчук апелював до Президії Верховної Ради і до парляментарних комісій звільнити В. Фокіна з його обов'язків, але залишити на своїх місцях інших членів уряду, щоб не створювати прецеденту до хаосу. Після того Л. Кравчук, помітно розчарований і затурбований розвитком подій в Уряді, покинув приміщення парляменту, бо це чи не перший раз Верховна Рада України про голосувала за звільнення Уряду проти його волі.

Не можна сказати, що якраз такого розвитку подій не очікували в Україні, бо нема де правди діти, Уряд Фокіна стояв на „замороженій точці" і немов зумисно відмовлявся від введення нових політичних і економічних реформ. Сам Фокін протестував навіть проти приватизації, зокрема в сільському господарстві. Тепер новий прем'єр-міністер матиме змогу розпочати справжні реформи з допомогою спеціялістів, — заявив Володимир Гриньов, один із заступників голови Верховної Ради України, який, як каже Ройтерс, має також великі шанси бути номінованим на нового прем'єра. Крім нього на цей пост висуваються в перед ще дві особи: індустріяліст Леонід Кучма і дотеперішній заступник прем'єра і колишній посадник Одеси Валентин Симоненко.

Володимир Філенко, лідер ліберальних сил у парляменті заявив, що інакше не могло бути, бо якщо б Уряд Фокіна залишився при владі це була б ганьба і встид для цілого українського народу. Верховної Ради і Президента, що мовляв, „ми не здібні двигатись вперед".

Численні парляментаристи сильно критикували бездіяльність Уряду Фокіна, в першу чергу за поглиблення економічної кризи якраз в Україні, багатій на ресурси країні і навіть не пробував зробити перших кроків в напрямі до вільного ринку, не кажучи вже про кількакратне відкладування введення власної валюти, продовжування процесу формування власної армії, встановлення своєї власної ефек тивної діючої митниці тощо.

Лідер опозиції, народний депутат і співголова Руху Вячеслав Чорновіл висловив вдоволення з вислідом голосування у Верховній Раді і закликав членів Кабінету піти слідом за Фокіним. Він підкреслив, що боротьба за демократизацію цілої системи в Україні, зміну парляменту, створення уряду національної згоди і започаткування реформ це перед нами. Все це „ми мусимо здобути тяжкою працею". Відхід Фокіна він вважає перемогою опозиції, але „ми не можемо сподіватися, що вже черговий Кабінет буде урядом справ жніх реформ", — заявив Чорновіл.

Р. Перо кандидує

Р. Перо

Даллас. — У четвер по полудні, 1-го жовтня, тексаський більйонер Росс Перо офіційно висунув свою кандидатуру на президента.

Хоч Р. Перо обіцяв оголо сити в четвер в другій половині дня, чи буде він брати участь у боротьбі за пост президента, однак ще в середу можна було зробити висновок, що він таки має намір кинути виклик президентові Дж. Бушеві і кандидатові Демократичної партії Б. Клінтонові. У середу стало відомо, що асистенти Р. Перо зв'язалися з найбільшою у Тексасі реклямною агенцією „Темерлін МекЛейн" і попросили вивчити можливість купівлі реклямного часу на телевізії. В середу появилися й інші ознаки того, що Перо боротиметься за Білий Дім. У даллаській головний квартирі виборчої кампанії більйонера встановлювали додаткові телефонічні апарати і в будинок привозили нові столи і крісла.

У четвер вранці стало відомо, що Перо телефонував колишньому сенаторові -демократові Полові Цонгасові, який на весні боровся за право стати кандидатом на президента, а також зі сенатором-республіканцем Ворреном Радменом. Р. Перо просив їх виступити на телевізії і розповісти, яке зло таїть в собі дефіцит федерального бюджету. П. Цонгас і В. Радмен, як і Перо, переконані, що з дефіцитом слід покінчити, і чим швидше, тим ліпше.

Кореспондент пресового агентства АП розмовляв з кількома керівниками стейтових організацій, які вже виступають за підтримку Р. Перо. Билл Маєр з Орегону висловив впевненість, що Перо вийде на старт і дістане широку підтримку виборців. Про це сказав і Герб Кларк зі стейту Ню Гемпшир. Агентство вважає, що Перо, однак, не може тепер розраховувати на таку широку підтримку, яка була в нього до 16-го липня, коли він несподівано відмовився від боротьби за Білий Дім. Але ті ж політологи вважають, що Перо зможе мати вплив на результати суперництва президента Буша і губернатора Арканзо Б. Клінтона, при чому зробить це на користь Президента.

В Києві працює факультет екології

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У американському журналі „Саєнс" за вересень появилася інформативна стаття про навчання в Університеті Київська Могилянська Академія про охорону довкілля.

Як інформує цей американський, гочитний у наукових колах журнал, з ініціятиви міністерства охорони довкілля при Університеті Київська Могилянська Академія, що відкрив свої двері вперше від 175 років, постав факультет охорони довкілля і першим професором його є відомий представник „Зеленого Світу" в Україні Андрій Демиденко. Як поінформував американ ських журналістів А. Демиденко, міністерство охорони довкілля зібрало велику кількість матеріялів, що того причинилися групи „Зеленого Світу", тепер треба однак ці матеріяли відповідно упорядкувати та зробити з них потрібні висновки. В тому допоможе частинно американська Агенція охорони довкілля, яка на ту ціль призначила 100,000 дол. щоб новозасно ваний факультет розпоряджав відповідним вивінуванням, — як бібліотекою, комп'ютерами та знанням міжнародних сил, які зможуть відвідувати університет.

Українське міністерство охорони довкілля плянує дати на діяльність факультету 9.2 міл. карбованців, що мають бути призначені на заплату для персоналу, вивінування і технічні засоби.

ПАР може продукувати ядерну зброю

Сан Франсіско. — У вівторок, 29-го вересня, телевізійна мережа Ен-Бі-Сі повідомила, що „з Йоганнесбургу надходять тривожні свідчення, згідно з якими Південно-Африканська Республіка вже володіє достатнім потенціялом для виготовлення ядерної зброї у великих маштабах".

Докладніше на цю саму тему виступив кореспондент при Пентагоні Фред Френсис. Він розповів, що спираючись на дивне поєднання закордонних партнерів, Південна Африка дістала всі необхідні компоненти для створення загрозливого ядерного потенціялу. Документи, які виявилися в розпорядженні Ен-Бі-Сі,свідчать, що в околиці південноафриканської столиці діє підприємство, на якому протягом двадцяти років вчені, використовуючи китайський уран, німецькі технології його збагачення і ізраїльські збройні системи, створюють власне ядерне підприємство. Ніхто не може гарантувати, що його продукцію не спробують колись застосувати прихильники апартеїду.

Раніше американські розвідувальні служби стверджували, що уряд Південної Африки має лише декілька фунтів урану. Минулого року уряд ПАР, навіть погодився на міжнародну інспекцію, однак критики підозрівали, що Преторія щось приховує. Аж тепер респектабельне видання „Нюклеар фоел" підтвердило ці підозріння. Згідно з його інформацією, Південна Африка відверто заявила міжнародним інспекторам, що має 900 фунтів ядерних матеріялів, яких вистачить для виготовлення 24 — 30 атомових бомб.

Те, що Південна Африка, країна кривавих расових конфліктів, може стати членом „ядерного клюбу", викликає в Америці глибоке занепокоєння.

М. Ґорбачова обвинувачують в образі суду

Москва. — Міхаїл Ґорбачов підтвердив своє рішення не давати зізнання у Конституційному суді Росії, де розглядається справа про КПСС. „Ви маєте справу не з тією людиною, яка, викравши увечорі своє становище, вранці міняє його", - сказав він кореспондентові телевізійної програми „Новості" на пресовій конференції у Москві.

Викликаний в суд як свідок, М. Ґорбачов у відкритому листі до Конституційного суду заявив, що не вважає можливим „брати участь у процесі, який використовується противниками у своїх вузькополітичних інтересах".

Голова Конституційного суду Валерій Зоркін назвав цей лист образою суду. Вислові здивування, що документ появляється спочатку в газетах, а потім його дістає адресат, він сказав, що, перш за все, це лист для засобів масової інформації, доведений до відома Конституційного суду. В. Зоркін процитував висловлені в ньому думки, що „суд зайшов у безвихідне становище" і що цей „процес носить явно політичний характер".

На якій підставі зроблені такі оцінки, адже М. Ґорбачов ні разу не появлявся у Конституційному суді і навряд чи міг об'єктивно оцінити хід його роботи, — дивується голова Конституційного суду. В. Зоркін процитував також статтю з журналу „Свободная Мисль" де Ґорбачов пише, що „навіть якщо в кайданах мене туди (в суд) приведуть, я нічого не скажу".

Назвавши відмову Ґорбачова прибути в суд викликом російській громадськості, В. Зоркін підкреслив, що цей крок створює небезпечний прецедент і ставить під знак питання створення правової держави в Росії. Він запропонував надіслати колишньому керівникові КП СС повторне запрошення, попередивши його про можливі наслідки відмови і обвинувачувальних нападів на адресу Конституційного суду.

„Я здивований відмовою Міхаїла Ґорбачова виступити в Конституційному суді як свідок", — заявив керівник групи представників КПСС і КП РСФСР Валентін Купцов. Тим більше, що „є ряд запитань щодо діяльності партії, на які міг би відповісти лише генеральний секретар".

В Ню Йорку помер М. Зацухний

Ню Йорк. — У п'ятницю раннім ранком, 2-го жовтня 1992 року тут у місцевому шпиталі помер після тяжкої хвороби св. п. Микола Зацухний, активний член української спільноти, член ОУН, колишній довголітній політичний в'язень польських і німецьких тюрем та концтаборів, довголітній член Головної Управи ООЧСУ, Товариства Українських Політичних В'язнів та інших організацій, народжений 4-го вересня 1915 р. в Заставцу, повіт Підгаєць, тепер Тернопільської облас ти в Україні.

Тіло покійного буде виставлене в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку — 129 Схід 7-ма вулиця, яке займається полагодженням усіх справ, пов'я заних з похоронами. Тому що ще немає визначеного дня відправ, родина просить рідних і знайомих теле фонувати до П. Яреми на тел.: (212) 674-2568.

Св. п. М. Зацухний залишив у глибокій жалобі і смутку: дружину Ольгу, бли жчу і дальшу родину в Україні і ЗСА, близьких друзів по боротьбі і праці та велику українську громаду.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛІТИКИ і керівники виховної системи занепокоєні рівнем середнього шкільництва в ЗСА. Комісія для справ поліпшення виховання і шкільництва, у яку ввійшли 60 видатних політичних і громадських діячів, видала 180-сторінковий документ в цій справі, який пропонує федеральному і стейтовим урядам значно підвищити кошти на американське шкільництво коштом зменшення витрат на інші програми, на які федеральний Уряд у Вашінгтоні витрачає більйони долярів. Співголови тієї комісії, сенатор-демократ Сем Нанн і сенатор-республіканець Піт Доменічі, заявили журналістам, що вони дуже поважно застановляються над внесенням до обидвох палат Конгресу відповідного законопроєкту, щоб раз і назавжди полагодити цю справу.

ЗГІДНО З ОЦІНКАМИ ЕКСПЕРТІВ Сі-Ай-Ей, 147,000 мешканців Боснії і Герцеговини можуть вмерти цієї зими від голоду і холоду, якщо через бойові дії в республіку й далі не зможе надходити гуманітарна допомога. У своєму звіті для Білого Дому Сі-Ай-Ей вказало, що кількість жертв може дійти до 217,000, якщо зима виявиться холоднішою, ніж звичайно. Прогноза працівників апарату Верховного комісара ООН в питаннях втікачів ще більш тривожна: вмерти цієї зими можуть 400,000 босняків.

НА ОЧАХ КІЛЬКОХ сотень туристів у повітрі над Ніягарським водопадом зударились канадський і американський гелікоптери. Як інформує кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Джеймс Део, багато туристів прямо не розуміли чому і як міг трапитися такий випадок з гелікоптерами у ясну сонячну днину. Зудар відбувся на канадській стороні водопаду. Згідно з опінією свідків американський гелікоптер піднімався вгору дуже швидко і пілот міг не завважити другого гелікоптера, який летів над ним. Американський пілот і три пасажири загинули. Канадському пілотові, який був тільки легко поранений, вдалося приземлити пошкоджений гелікоптер. Пасажирів в ньому не було.

КАНДИДАТ ДО СТЕЙТОВОЇ легіслятури у Флориді, 28-річний демократ Ерік Каплан, вирішив при допомозі зброї осунути свого суперника республіканця Роберта Старка. Він, завинувши пістолю у кусник коца, під'їхав під хату Старка і вистрілив через вікно до спальні кілька разів з наміром вбити свого противника. Стрілець він був вигладає невдалий і Каплан тільки поранив в ногу дружину Старка. Поліція в помешканні знайшла пістолю і адресу Старка написану власною рукою Каплана, а в автомобілі кусник коца з п'ятьма дірками. Цей випадок викликав не тільки обурення в населення, але також встрявання прокуратури, яка вимагає від Демократичної партії позбавлення Каплана мандату на вибори, щоб можна було започаткувати слідство і суд над злочинцем.

ВІДОМА ЗІРКА професійного спорту, кошиківкар Ірвін („Меджік") Джансон повідомив офіційно, що він повертається до спортової активности, не зважаючи на те, що його тимчасовий відхід був спонуканий вірусом, який спричиняє АІДС. Однак любов до спорту не дозволила йому сидіти із заложеними руками і чекати коли цей вірус пічне діяти в його організмі. Під час пресової конференції Джансон повідомив, що він плянує брати участь у 50-60 змаганнях регулярного сезону 1992-93 років в складі своєї давньої дружини Лос Анджелес „Лейкерс". Джансон свідомий того, що спорт є своєю роду ризиком для його здоров'я, але „хіба саме життя не є суцільним ризиком", — заявив він кореспондентам.

В УКРАЇНІ

З повідомлень УНІАР

Київ. — Тут 3-го жовтня відкриється черговий музичний фестиваль „Київ музикфест — 92". Організаторами цього музичного фестивалю є Спілка Композиторів України, міністерство культури і Центр Музичної Інформації. З цього приводу вітання учасникам та гостям фестивалю надіслав Президент України Леонід Кравчук.

Київ. — Засіданням „круглого столу" завершила тут працю дводенна конференція „Енергетика незалежної України і екологічна безпека". З широкої дискусії стало ясно, що, наприклад, раніше неприйнятна антиядерна концепція екологічної асоціяції „Зелений Світ", з ініціятиви якої і було скликано конференцію, змінилась і стала більш конструктивною. Однак „зелені" не поступилися у головному: вони справедливо вважають — громадськість повинна мати повну об'єктивну і правдиву інформацію про все, що стосується енергетичних об'єктів, ступеня розвитку їх використання, загрози довкіллю і здоров'ю людей, а також брати участь у розробленні державних програм, у тому числі і енергетичної концепції України.

Львів. — „Ми вимагаємо змін" — під таким гаслом у Львові на майдані біля Театру Опери та Балету ім. Івана Франка відбувся мітинг. Його учасники вимагали рішучих змін в обласній адміністрації, зокрема позбавлення громадянства України представника Президента у Львівській області Степана Давимуки. Учасники мітингу ухвалили резолюцію, в якій вимагають утворення уряду національного порятунку, проведення референдуму щодо розпуску Верховної Ради і вихо ду України з СНД. У резолюції також є вимога звільнити з посад представників колишньої компартійної номенклятури і заборонити їм очолювати керівні ланки.

Київ. — Кабінет Міністрів України дозволив Раді міністрів Республіки Крим надати, як виняток, на рахунок державного бюджету України, грошову допомогу в сумі 2.1 біл. крб. сім'ям кримських татар, які повернулися на постійне місце проживання до Криму і будують свої хати.

Київ. — Пресовий центр Верховної Ради повідомляє, що черговий потік слухачів прийняв Інститут Державного Управління і Самоврядування, який діє при Кабінеті Міністрів України. Ними стали голови і керівники секретаріятів рад народних депутатів різни рівнів. Перед початком занять перед слухачами виступив заступник голови ВР України Володимир Гриньов.

Київ. — Тут відбулися перші збори уповноважених представників Комітету з питань соціяльного захисту військовослужбовців при Кабінеті Міністрів України. На них були присутні понад 80 уповноважених представників комітету з областей. Вони обговорювали плян наступних дій, який випливає з прийнятих Верховною Радою України законів про соціяльний та правовий захист військовослужбовців та членів їх родин.

Брюссель. — Бюро Парляментської асамблеї Ради Европи вирішило надати статус спеціяльного гостя Верховній Раді України. ВР надіслано запрошення на наступне засідання Парляментської асамблеї, яке відбудеться у Страсбурзі від 30-го вересня до 7-го жовтня.

(Закінчення на стор. 4)

41-ИЙ З'ЇЗД ОДВУ

Лігайтон, Па. — Центральна Управа Організації Державного Відродження України (ОДВУ) повідомляє, що 10-11-го жовтня на оселі ім. Олега Ольжича відбудеться 41-ий з'їзд ОДВУ. У програмі: у суботу, 10-го жовтня — відкриття з'їзду, звіти, уділення абсолюторії уступаючій управі, вибір керівних органів. У неділю, 11-го жовтня о год. 10:30 ранку — Служба Божа, о 1:30 по полудні — святковий обід з мистецькою програмою, в якій візьмуть участь мистці з України — Ольга Стацишин (бандура) і Михайло Стацишин (кобза). Слово про святкування першої річниці незалежности України в Києві виголосить проф. д-р Богдан Гнатюк.

У СВІТІ

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ парлямент обговорює проєкт закону, згідно з яким федеративна держава розділиться на дві республіки. Проєкт передбачає чотири способи розділу: шляхом спеціяльної декларації федерального парляменту, шляхом угоди між парляментами республік, шляхом народного референдуму і шляхом виходу з федерації однієї з республік. Тим часом федеральний уряд запропонував свій плян поділу спільної власности за принципом кількости населення, що проживає в кожній з республік. Співвідношення 2:1 на користь Чехії не задовольнило словацького прем'єр-міністра Владіміра Мечіяра — на знак протесту він залишив залю засідань парляментарної комісії.

ФРАНЬО ТУДЖМАН І Добріца Чосич, президенти Хорватії і Югославії, провадять у Женеві переговори про виведення формувань колишньої югославської народної армії з Превлакського півострова на південному сході Хорватії. Це означає припинення облоги і артилерійських обстрілів міста Дубровник, одного з найстаріших середземноморських культурних центрів. Виведення військ ЮНА буде здійснюватися під контролею миротворчих сил ООН. Спостерігачі підкреслюють, що згода Београда вивести свої війська з території сусідньої республіки є вислідом міжнародного тиску на Югославію, зокрема позбавлення її членства в ООН.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ясні і темні сторінки телевізії

Винахід телевізії можна порівняти з такими винаходами новітнього часу, як погінна сила, спершу парова, згодом електрична, врешті атомова, — як винахід телефону й телеграфу, як пересилання голосу почерез сателіта. Кожний із тих винаходів революціонізував життя людини, родини, суспільства, народу. Телевізія стала частиною життя кожної культурної людини нашого часу. Коли псується телевізор і щезає образ чи голос — власник телевізора почувається наче без руки і з полегшою віддихає, коли телевізор направлений. Телевізія інформує про останні події, телевізія дає розвагу, телевізія інформує про час і погоду. На телевізійному екрані висвітлюють сцени катастроф, передають дебати на різні поважні актуальні справи. Телевізія стала теж невід'ємною частиною господарського світу, бо вона куди краще і швидше реклямує прерізні товари, як газетні оголошення. Немає ніякого сумніву, що винахід телевізії збагатив людську цивілізацію і подекуди культуру.

Але поруч світел телевізія має теж свої глибокі тіні. В останньому часі ми чули нарікання педагогів і батьків, що телевізія відтягає дітей від науки. Ми чули твердження, що телевізія витиснула з рук книжку. Маємо нарікання на заповнення телевізійних передач здебільшого вістками про вбивства, насильства, злочини, про скандали, про все, що пахне сенсацією. Телевізія вдарила по кінематографії, минулися колишні величаві клясичні фільми з неповторними артистами, дармащо американська молода ґенерація фільмових акторів і акторок виявляє подиву гідні таланти. Велику частину телевізійних програм зайняв спорт: це дискусійна й контроверсійна проблема — позитивна і неґативна роля спорту у світі виховання і освіти, від часу, коли спорт в Америці став професією і бизнесом.

У теперішній президентській виборчій кампанії телевізія грає передову ролю. Найширші кола американського й закордонного суспільства мають можливість стежити за ходом цієї кампанії, яка зображує негарну сторінку в історії З'єднаних Стейтів Америки. Телевізія показала теж глядачам препогану демагогію та препогану методу паплюжити суперника у виборах з нехтуванням будь-яких меж етики. Наприклад, одна з чотирьох кандидатів Демократичної партії на сенатора з Ню Йорку, колишня членка Палати Репрезентантів й невдачна кандидатка на віцепрезидента Джералдін Ферраро каже правду, що її суперниця Елізабет Голцман виливала на неї помиї видумок. Це — особиста кампанія, причому телевізія дає можливість за гроші поборювати свого політичного противника методами, що їх мусить таврувати культурний світ.

У ,,Ню Йорк Таймсі" з 27-го вересня ц.р. появилося на одну цілу сторінку великими черенками обвинувачення телевізії: ,,Ми вже задихаємося неґативними, односторонніми телевізійними вістками". Автори цього обвинувачення говорять правду: Телевізійний заповідач (диктор) є своєрідним диктатором: від його партійно-політичного наставлення залежить, як і що він проголошуватиме. І ці телевізійні журналісти не є завжди об'єктивні, не дбають про правдивість подаваних вісток, а використовують своє становище для пропаґування власного погляду. Вишукування неґативів у громадському та державному житті не є ціллю ліквідувати їх, направляти, тільки з ціллю очорнювати уряд і його членів з увагою на партійну амбіцію — погане, шкідливе, деструктивне діло. На превеликий жаль — воно знайоме також сучасній дійсності в Україні.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ЗСА вирішив закрити американську воєнну базу в Ґренляндії. В середу, 30-го вересня, на базі був спущений американський національний прапор і з цього дня Уряд ЗСА, згідно з договором підписаним між ЗСА і Данією в березні 1991 року, припиняє користуватися базою, яка була там від 1941 року. Договір передбачає, що летовище в місцевості Сандре-Стремфі[illegible] на східньому побережжі острова та інші помічні менші летовища передаються у користування місцевого самоуправління Ґренляндії. Досі усі видатки пов'язані з утриманням бази, зокрема двох летовищ, оплачувались з бюджету оборони ЗСА.

Володимир Скачко

КРИМ: ПЕРЕМОГЛИ ПРАГМАТИКИ

Події на дев'ятій сесії Верховної ради Республіки Крим 24—25-го вересня цього року здаються на перший погляд парадоксальними і суперечливими. Спершу кримські депутати приймають закони про державну символіку і проголошують державним прапором своєї республіки майже традиційний російський ,,трикольор", синьо-біло-червоний. Наступного дня схвалюють закон про приведення власного законодавства і конституції у відповідність до законодавства і конституції України. І хоча ,,російські мотиви" відчутні і в цьому документі (російська мова визнана не тільки державною нарівні з українською та кримсько-татарською, а й офіційною мовою діловодства), він новою статтею принципово залишає Крим автономною складовою частиною України, яку не можна ніколи і нікому передавати без згоди ВР України і Криму. Більш того, документ обмежує коло питань, які можна виносити на всекримські референдуми, так що в Криму стає неможливим проведення референдумів про його незалежність. Зафіксовано й те, що громадянин Криму є одночасно й громадянином України і навпаки.

Однак з іншого боку такі рішення є цілком закономірні, бо точно віддзеркалюють і уклад політичних сил у Криму, і їхню політичну забарвленість та теоретично-ідеологічну орієнтацію.

Сьогодні в Криму чітко визначені кілька політичних центрів зі своїми власними ідеологічними засадами. Поперше, шовіністичні проросійські: Республіканський рух Криму (РРК), ,,Російське товариство", новостворений ,,Всекримський рух виборців за незалежну Республіку Крим" тощо. Цей центр має з різними відхиленнями, розбіжностями і варіяціями чітку спрямованість — не зважаючи ні на що, перетворити Крим або в повністю незалежну державу, або в частину Росії. При цьому іґнорується економічну недоцільність такого кроку, громадська думка до цього не готова, міжнародне законодавство, яке безапеляційно визнає принцип непорушності кордонів тощо.

Подруге, формально безпартійна колишня комуністична партійна і господарська номенклятура, яка фактично є при владі. Збереження влади в максимально можливому обсязі — головна мета цих політиків, номенклятури півострова і ,,Демократичний Крим". Перші вже мають владу, отже, матимуть і власність. Другі чітко й однозначно ґрунтують свої політичні переконання на усвідомленні економічної недоцільности відлучення Криму від України. За останні понад 30 років після приєднання півострова до України він фактично на дві третини, а то й більше, інтеґрувався всіми галузями в економіку України і переорієнтація на російський господарський комплекс в умовах загальної кризи приведе тільки до одного: ще більшого сповзання в кризу і погіршення життя людей. Люди ж можуть не стерпіти, а це вже політична нестабільність, можливий соціяльний вибух і суцільний хаос. Для розумних далекоглядних політиків це найнесприятливіший вихід із ситуації. Враховує ця коаліція політиків-прагматиків й ментальність переважної більшості кримчан: а саме прагнення до збереження спокою і стабільности на півострові і несприйнятливість до будь-якої крайньої ідеології (неважливо-проросійської чи проукраїнської), яка може їх порушити. Крім того ,,Демократичний Крим" взяв курс на ринкові принципи і демократію, за допомогою яких хоче прийти до влади.

Отже сьогодні в Криму перемогли прагматики. І коли кримський парлямент остаточно приведе законодавство й конституцію Криму у відповідність законів України, то чинним стане український закон про розмежування повноважень між органами влади й управління України і Криму від 30-го червня 1992 року і визначиться певний порядок відносин між ними. Збереження нового статус кво значною мірою залежатиме від України і базуватиметься на тій же економічній недоцільності відлучення. Головним для України завжди залишатиметься усунення будь-яких можливостей провокування антиукраїнських настроїв у Криму. Звичайно, сепаратистські настрої періодично спалахуватимуть у різних формах. Свідченням цього є й остання заява одного з лідерів РРК Вадима Мордашова. Він повідомив, що цей РРК саморозпускається і він у своїй абревіятурі змінює слово ,,республіканський" на ,,російськомовний". Від цього політична суть РРК, на жаль, не змінюється, але насправді ситуацію визначатиме економіка, а отже, — добробут людей. Прикладів такого розвитку подій у світі чимало, досить пригадати Квебек, Шотляндію, країну басків в Еспанії чи деякі стейти в Індії. Головне, — щоб не довелося вводити на півострів війська чи замикати воду або електроенерґію.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про гуцула з Тернопільщини

Коли багато із наших земляків називають прибраною батьківщиною Америку, яка прийняла їх так гостинно після великого ісходу на Захід — були і є люди, які ніколи не уміли почуватися тут як ,,вдома" та усі ці довгі роки тужили та тужать за рідною землею. Це зовсім природне явище, бо не кожний вміє всеціло акліматизуватися до обставин. До таких, що цілу свою любов вклав в одну частину України та вже ніколи нічим її не хотіли замінити належав Михайло Мороз якого цього тижня прощаємо у безповоротну мандрівку. Він, уродженець Тернопільщини, ціле своє життя і ціле своє серце віддав улюбленій Гуцульщині. Там він був ,,удома", там найкраще творив, там найшов подругу життя і за цією Гуцульщиною тужив до кінця своєї довгої мистецької творчости. За цією Гуцульщиною шукав він навіть тут на холодній землі Вашінґтону та зумів найти її підмінку у Кетскильських горах, у цьому Гантері, що притягнув не лише його одного, але цілий ряд інших українських переселенців.

І саме в цьому Гантері постало стільки нових картин нашого мистця, які своїм кольоритом, своїм зображенням гір нагадувала йому улюблений Черемош.

Коли ми востаннє відвідували нашого М. Мороза у його домі-музеї на Стетен Айленд, десь у лютому, привізши йому несподіваного і так зворушливого для мистця гостя — внука його учителя Олекси Новаківського, тепер директора Національного Музею у Львові, ми знову відчули цю виїмкову атмосферу і тугу за Гуцульщиною, що пробивалася у кожному кутку, у кожній картині, у гуцульських свічниках і у портретах дружини Ірини, що так нагадують Довбушеву Дзвінку.

Ця Гуцульщина була увесь час у його розповідях, у згадках про школу Новаківського, якої учні працювали літом в Космачі. Побачення з внуком його славного учителя, відсвіжили у мистця спомини з тих давніх років і ми з цікавістю слухали, коли він їх розповідав, немов розгортаючи сторінку за сторінкою, ще ілюструючи картинами густо розвішаними по усіх стінах його дому. Ось славна церковця у Космачі, там група гуцулів, тут знову краєвид із Карпат.

Десь загубилися роки, зупинився час і ми немов зависли поміж дійсністю а споминами і мріями. А мистець мріяв про свою Гуцульщину і снував пляни як це він хоче відтворити ,,Тіні забутих предків" на картинах із цілим їхнім кольоритом, мітологією, віруванням і казковим фольклором.

Вічно молодий духом М. Мороз ніколи не покидав бажання малювати, творити, снувати пляни. Але тим разом не сповнилися його задуми. Уже не намалює своєї улюбленої прибраної батьківщини, не заспіває нам ні одної із цих гуцульських співанок, які ще перед кількома місяцями виводив своїм дзвінким голосом, що колись був його гордістю.

,,Ци всім гостям місце є?
А як ні, гледіте,
Тисовії столи вносіте,
Пишні гості сидіте... — поспитає зі своєю питоменною гостинністю:

І хто-зна чи не залунає десь далеко сумний, протяжний звук трембіт, що завжди сповіщали на ціле село про смерть гуцульського генія?

О-КА

Оксана Сновидович-Мазяр

ЗАБРАЛИ ГУСИ ЛІТО НА КРИЛА...

Хто відповість: ,,Куди відходить літо? Куди ховається зима, весна, а звідки приходить осінь — хто скаже?" Чомусь цей роздум навідує нас тоді, коли після спекотливого літа раптово зауважиш золотаву барву посеред ще зеленіючого клину лісу. ,,Осінь, осінь, лист жовтіє..." — пригадуєте цей давній віршик, якого навчала кожного з нас бабуня чи мама, в час коли у вікна заглядала осінь золотим, бордовим листям дерев. З року в рік повторюється цей небуденний ритуал, що переходить у справжнє свято-параду найвигадливішої пори року — осені. От і тепер — жовтіє, бронзовіє, багряниться — кожному до вподоби. Скільки втіхи милуватися в цій дивовижній палітрі — палітрі осені.

Ні, не сум приносить, а навпаки — радість новоявлених чудес природи, яка так щедро ділиться з нами усім цим. Лише восени ми можемо побачити диво-перевтілення й рокрити для себе таємницю кожної оточуючої речі. Лише тепер ми бачимо, що таїться в цих зелених скарбах, бо не такі вони вже буденні як виглядало.

Змінилося усе геть чисто — ліс, небо, ставок. Про те, що осінь пануватиме говорять пухнасті кожушки білок, сусликів, кіз, єнотів і зайців, та мало — більшість з них на очах змінила колір хутра — замаскувалися, аби бути менш помітними посеред різнобарвного лісу...

Сивими куртинами ранкові мряки затягнулися пагорби гір, а в кітловині, ніби в казані — біло-біло від пари, тільки холодної. Клубочиться, викручується на всі боки, змійкою в'ється вгору, немов хоче доп'ятися до неба, щоб там знову влитися у нові кучугури сивих осінніх хмар. Осінніх хмар — тих, що тяжко проповзають понад верхів'ям струнких смерічок та вікових дубів, розлогих кленів, кошлатих верб, над кожною билинкою, що відцвіла-відшуміла влітку; понад чорним оксамитом вже сонного поля, на якому спочивають череваті гарбузи, ніби земні сонця. Пливуть хмари, а тягне їх невидимий віз, запряжений баскими кіньми — Вереснем, Жовтнем, Листопадом. Кожен аж горить, б'є дзвінким копитом першої паморозі, що сизим пір'ям застеляє землю.

А в хаті, у ватрані з полінця на поліно весело пострибують гарячі вогняні язички, потріскує сухе ріще — дрібне галуззя, пересохлий торішняк. Затишно, тепло, родинно. Тремтить димок над комином, а колючкуватий вітер розносить цей тільки осені притаманний аромат ген-ген далеко, аж на милі. В такий час можна собі дозволити на розкіш — вмоститися калачиком в м'якому кріслі, напроти вікна, закутатися у волохатий ліжник й помріяти-призадуматися над життям-буттям — куди лине цей безмежний світ? Півсутінок, але ще не пізно. За вікном ледь чутний падолист. Заворожено слухає земля цю прекрасну колискову, що наспівує вітер, нашвидкоруч листаючи ноти жовтня. ,,Ґрлі-гум, ґр-р-лі-гумм" — звідкись здалека долинає дивне перегукування крилатих мандрівників, що рушили в далеку і непевну дорогу. Прикипаю цікавим поглядом до шибки. Холодом в обличчя дихає скло, та в душі — загаряється ватра солодкого, млосного почуття — гуси летять. Сиві гуси, біле пір'ячко. Великі красиві птахи, ключем розтинали рябу верету неба, а те неповторне перегукування ще довго линуло в далині, хоча вже зник і слід по них. Все затихло разом із прощальним променем. Якось прийшло на гадку... тепер я знаю і напевно куди відійшло літо — його забрали гуси на крила.

В СЕРЕДУ, 30-ГО ВЕРЕСНЯ, президент Південної Кореї Ро Де У повернувся з чотириденної подорожі по Китаю. На його думку, візита була ,,початком нової ери у стосунках між двома країнами". В Пекіні Ро Де У зустрічався з президентом Китаю Ян Шанькунем, і це сталося лише по місяцеві після встановлення дипломатичних взаємин між Південною Кореєю і Китаєм. Як відомо, Китай був спільником комуністичної Північної Кореї і воював на її боці в Корейській війні 1950-53 років. Південнокорейський президент просив китайців використати вплив їхньої потуги, щоб змусити Північну Корею відмовитися від мілітаризації Корейського півострова. По дорозі додому Ро Де У зупинився в Шангаї, щоб обговорити з посадником Гуаном Ю ринкові реформи у цьому відкритому для закордонних інвестицій великому китайському місті.

Володимир Романюк
Рожнятів, Україна

ПОГЛЯД З ,,ГЛИБИНКИ"

(Інтерв'ю з колишнім дисидентом)

II

— Наскільки, на ваш погляд з ,,глибинки", реально новітні формування впливають на структури нинішньої влади?

— Ви знаєте, це досить тривожне питання... Верх влади ніби й наш, але в апараті залишилися люди, так звані кадри старих структур, тодішнього ще, так би мовити, гарту кадри. І це, на мою думку, дуже небезпечно. Знаєте, певна нерішучість отих наших керівників, які очолили владу, їх невпевненість, що з новими людьми можна впоратися з керівництвом, перешкодили їм зробити рішучі висновки і оточити себе своїми людьми. А для вас, певно, не таємниця, що так склалося, що часто оті нижчі чини роблять більше ,,погоду", ніж сама верхівка. Тому я й вважаю, що ті вади в керівництві, оті недоліки, які часто появляються штучно, вони якраз і тісно пов'язані з цією проблемою.

— Ви були, як депутат Івано-Франківської обласної Ради, одним з тих, хто досить різко виступив проти призначення Павлика представником Президента в області і, наскільки мені відомо, свій протест публічно висловили йому. Які ж відносини у вас із представником Президента в Калуші?

— Що стосується останнього, то представник Президента в Калуші і районі є людиною з нашого кола, рекомендована свого часу на голову районної Ради демократичними силами. Ця людина, яка, безсумнівно, відстоює наші інтереси, є проте, трохи задоброю, зам'якою. Нинішній же час вимагає рішучіших дій.

Але коли виникає у нас питання, що вимагає дій отих, то йдемо до цієї людини і вимагаємо вжиття відповідних заходів. Звичайно, коли такий преставник діє під якимось тиском, то в цьому може критися також певна небезпека. Тому ми й не тиснемо надто, а зичимо йому більше власної ініціятиви.

І знову таки, оточення, депутатський корпус районної Ради набагато слабкіші в політичному, професійному аспектах, ніж у Раді міській. Тож слід їх якось зміцнити, а це залежить від того, як **формуватиме свій апарат наш представник Президента. Мені також пропонували стати** на посаду його радника. Але я передумовив, що офіційну згоду зможу дати (чи не дати), побачивши, з якого зформується цей керівний апарат. Отоді я побачу: брати участь у тому, чи стати в конструктивну опозицію.

— Яка ваша прогноза щодо наступних виборів до Рад?

— Ситуація складна, насамперед, економічно. Ці вибори будуть, отже, непростими. Бо паралельно з економічною ускладнюється й ситуація політична. Люди сподівалися на раптові зміни, хотіли відразу гарних результатів від народовладдя. І нині ці, як мовиться, обивателі, звичайні люди вважають так: якщо Україна проголосила свою незалежність, то вже завтра має прийти добробут. Це справді досить нагадує елементарне ,,ковбасне" мислення. Далеко не кожен з нас усвідомлює, що шлях до справжньої самостійності — це шлях довгий і багатоклопітний. Наше, демократів, завдання — не припиняти ні на хвильку виховної, просвітницької роботи в народі.

— Тим паче, що Україна ще й так, при всій революційності перетворень у ній, знаходиться в далеко не найгіршій ситуації...

— Саме так. Бо якщо відомі чорні сили спромоглися пересварити всіх і вся в Грузії, де брат на брата з ножем і кулею пішов, то ми, українці, Богу дякувати, ще не мали кровопролиття, мирним шляхом ідемо до своєї незалежности. Хоч, очевидно, маємо досить різних провокацій з питань релігійних, оті міжконфесійні суперечки, що їх залишили нам у спадок відомі своєю вправністю у провокаціях органи, які нині також ще працюють наче на самостійну Україну, але керуються ще хто-зна звідки.

Усе ж, переважна більшість наших людей все це розуміє, вже усвідомила себе громадянами незалежної України і нізащо не хотіла б повернутися в те віковічне ярмо, з якого народ у таких потугах вийшов. Пригадую, коли ми два роки тому їздили до Києва на демонстрацію, слова дівчини, студентки зі Львова. ,,Та це просто неможливо, — сказала вона, — щоб ми повернулися до старого! Людина, що вдихнула ковток свободи, відчула смак волі, вже ніколи не піде в рабство!"

Більшість народу по-справжньому відчула смак свободи, і я впевнений, що тимчасові наші труднощі непорозуміння не затьмарять розуму людям і зробимо все, аби шлях до розбудови держави продовжувався саме через виборчі, керівні органи тощо. Ці Ради, які ще маємо, безперечно, зживуть себе. Ми переконуємося, що в ці Ради **прийшли чимало людей під гаслами демократів, але часто з намірами зовсім протилежними. Сьогодні вони вже, як** кажуть, засвітилися; нині вже показалося, що ці люди просто не можуть не відсіятися. Зрештою, так само повинні відійти й люди некомпетентні, які не вміють і не здатні керувати по-новому, і я сподіваюся, що підбереться категорія людей, які зуміють якнайбільше зробити і для поліпшення як економічної, так і політичної ситуації в Україні.

— Маєте на увазі некомпетентних у керівництві, в економіці тощо людей, які як трибуни вийшли на видноту в час всенаціонального піднесення?

— Знаєте, ми вперше брали участь у подібних виборах, і навіть не гадали, що сягнемо такої перемоги, настільки все було несподіваним. І тому, певно, коли ми підбирали депутатський корпус, пропонували кандидатів, ми не мали практично можливости розібратися в кожній людині зокрема. В результаті підтримали й таких, яких не мали б підтримати. Ці люди, як депутати, потрапили у радівські, а з тим і в керівні структури. Серед них виявилися не тільки особи з непатріотичними переконаннями, а й, просто кажучи, малограмотні, невміючі. В той же час чимало людей здатних до реалізації відродження України, залишилося поза межами можливостей зайняти достойне їх місце. Таких людей, які без голосних фраз показали свої можливості і справжнє бажання будувати самостійну та соборну Україну.

Тоді велике значення надавалося членству людей у КПСС. Але, як переконуємося, чимало отих членів злочинної та антигуманної в цілому партії комуністів, насправді зовсім не мали комуністичних переконань, а просто жорсткими обставинами життя були ,,загнані" у ті злочинні ряди. Скажімо, заради елементарного кусника хліба. Подібну обставину, мабуть, маємо врахувати в майбутньому.

— Вибачте за нескромне питання: а ви були в тій партії канібалів? І ще: чи не корумпуються наші, рухівські, демократичні сили при владі? Чи не нівелюється в керівних вигідних кріслах наш український патріотизм під пресою тиском дрібних, меркантильних, скажімо, власних інтересів?

— Щодо першого, то, звісно, я з жодного огляду не міг перебувати в КПСС чи тому подібній гидоті... Далі. Ви знаєте, спокуса влади, особливо в тих, які ніколи не були при ній, а силою обставин опинилися часто й на досить високих щаблях, має свої підводні рифи, і деякі просто не витримують випробування владою. Це не обов'язково мусять бути аж якісь такі зловживання чи що. Просто

(Закінчення на стор. 3)

В СЕРЕДУ, 30-ГО ВЕРЕСНЯ, нижча палата бразилійського Конгресу 442 голосами проти 38 позбавила Фернанда Кольора президентської посади на шість місяців. До тимчасового виконання обов'язків керівника держави приступив віцепрезидент Ітамар Франко. Теперішній бразилійський імпічмент є перший за 103 роки існування республіки. Політичні коментатори із задоволенням відзначають, що коли в інших латиноамериканських країнах подібні випадки закінчувалися воєнним переворотом, бразилійське суспільство дало собі раду з глибокою політичною кризою виключно конституційним шляхом.

КИЄВО—МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ

У неділю та понеділок, 23-го і 24-го серпня, відбулося в Києві офіційне відкриття Університету Києво-Могилянська Академія першого східньоевропейського університету, заснованого на початку XVIIстоліття.

Офіційне відкриття поновленої діяльности Університету Києво-Могилянська Академія (УКМА) складалося з трьох частин: вибору й інсталяції ректора та посвячення приміщень академії, зустрічі членів Надзірної Ради та Міжнародної Консультативної Ради університету з Президентом України Леонідом Кравчуком та публічного відкриття УКМА на Контрактовій площі.

У вечірніх годинах 23-го серпня, у дворі академії, традиційним ритуалом Могилянської Академії було обрано й інстальовано д-ра Вячеслава Брюховецького ректором університету. Після цього священики української православної й католицької церков довершили обряд посвячення Академії та присутніх на святі.

Наступного дня, перед офіційним публічним відкриттям, у кабінеті ректора УКМА, відбулася зустріч членів Надзірної й Міжнародної Консультативної Рад з Президентом України Л. Кравчуком. На цій зустрічі, в якій брали участь члени рад від західньої діяспори — Юрій Шевелов, Ярослав Розумний, Борис Гаврилишин і Богдан Вжесневський, Президент України висловив свою повну підтримку УКМА, включно з передачею університетові колишніх маєтків Могилянської Академії.

Президент Л. Кравчук (справа) і В. Брюховецький під час відкриття Університету Києво-Могилянська Академія.

Святкування завершилось на Контрактовій площі перед брамою Академії на яке прибуло понад 100.000 людей та делегатів Світового форуму українців. На святі промовляв Президент України, ректор університету та представники Надзірної й Міжнародної Консультативної Ради, а ректор університету вручив Президентові Л. Кравчукові булаву протектора УКМА й диплом першого члена Києво-Могилянського Братства. Під звуки студентського гимну „Ґавдеамус і ґітур" та симфонічної оркестри закінчилося це надзвичайне свято, що продовжувалося у дворі академії при участі найкращих українських зірок України.

Ця численна участь і святковий настрій на відкритті УКМА свідчили про велику моральну підтримку університету та надію на його ролю в закріпленні незалежности української держави.

Треба відзначити, що в цьому першому незалежному університеті, де викладовими мовами будуть українська й англійська мови, згуртувались справжні ентузіясти й ідеалісти, що покинули вище платні й вигідні посади і перейшли на працю в академії. Це добірна група людей, між якими є особи з міжнародним науковим стажем, заслуговує на повну моральну й матеріяльну підтримку всіх сфер українського суспільства й діяспор. У цій інституції повинні формуватись нові професійні кадри, нові вартості й оновлене незалежне мислення. В результаті цього прийде й матеріяльний добробут, як основа тривкого патріотизму.

Українська патріотична й культурна свідомість сьогодні проявляється, із зрозумілих причин, на рівні емоцій, а закріпити її можна тільки всесторонньою освітою — знання свого й того, що навколо нас.

Р. Я

Берхтесґаденський з'їзд

З'їзд колишніх учнів Берхтесґаденської гімназії відбувся в днях 12-го і 13-го вересня у мальовничій околиці Адірондак у Лейк Джордж — Фламінґо ресорті.

Господарі цієї оселі Оля і Юрій Пастернак (Оля одна з гімназисток) доложили всіх старань, щоб цей з'їзд відбувся якнайкраще. Їх гостинності не було меж, від перекусок і вечері до прогульки по озері їхнім човном, та безкоштовним перебуванням на їх чудовій оселі.

З вдячности за так гарно переведений час ми зібрали 770 дол. і передали через 86 відділ СУА на медичну допомогу дітям Чорнобиля (таке бажання господині).

Не можна поминути приємної гостини на другий день з'їзду у нашої шкільної товаришки Ліди Сенів-Базар у їх казковій хаті у Серасота Спрінгс, Н. Й.

За організацію наших зустрічей щира подяка нашій невтомній Олі Гладишовській-Савчак. Ці з'їзди переносять нас у незабутні безжурні юні часи під час наших скитальських днів у підніжжі Альп.

Лариса Голубович-Пенцак

Погляд з „глибинки"

(Закінчення зі стор. 2)

виявляються випадки амбіційности, невмиваного нашого гонору, нерахування з думками інших. Трапляється, очевидно, й просто недоброзичливе, некоректне ставлення до відвідувачів владних офісів.

Таке ставлення, безперечно, відгороджує подібних людей від загальної маси. І тут варто пам'ятати, що майже всі наші люди-керівники вийшли з цієї маси народу, і нині не дай Бог відірватися від цього могутнього загалу, що як не все бачить, то інтуїтивно відчуває несправедливість, хамство і таке інше. Бо це загроза нашій вимріяній волі. Нині ж бо керівник практично не має на кого, крім народу, обіпертися, і якщо ця маса раптом не підтримає його, то такий чоловік виявиться „голим королем". Словом, досягнути міцної влади можна лише й тільки при підтримці народу, а не в кабінетних, кулуарних колах.

Маємо й мусимо вчитися, враховуючи й цей, суто психологічний фактор людей, які ніколи до цього не були при владних структурах, бо тут просто не обійтися без певних прорахунків чи недоробок. Це ж бо перший наш захід, і наш обов'язок — робити серйозні висновки з перших же лекцій демократичного державотворення.

— Ви хотіли б ще щось додати на закінчення нашої розмови, пане Василю?

— Так. Хотів би повернутися до того, з чого почав. Все — таки, для мене особисто (переконаний, що й для мільйонів моїх співвітчизників) надзвичайно цінною, клопітною і великою залишається та робота, яку проводить українська діяспора для свого великого народу в Україну. В тому числі й часопис „Свобода", радіо, Український Народний Союз.

Я просто не уявляю собі, що б ми сьогодні робили, якби не мали всього цього в діяспорі, отих людей, які так довго були шельмовані комуністичною пропагандою, шантажовані кеґебістами, але які так міцно й послідовно тримали при життю нашу українську ідею та так щоденно й тяжко трудилися й працюють для вільної, соборної України.

Я хотів би ще й ще раз щиро подякувати їм за все! Зичу їм доброго здоров'я і довгих років життя у щасті й добрі, в любові й радості, в пам'яті до рідного краю.

Нині, зрештою, кожен з них вже може приїхати на землю свого прароду. А ми маємо щасливу нагоду радо їх зустрічати, дякувати їм за цю довголітню працю для визволення України. Вони ж, ці завжди близькі й дорогі нам люди, можуть, потрапити в обійми рідної матері-Вітчизни, за якою, безсумнівно, тужить кожен з них, посинівськи доземно вклонитися їй.

Приїжджайте ж, друзі, до рідного краю. Ми завжди вас любимо, шануємо і чекаємо!

Померла мати священика

В неділю, 23-го серпня 1992 року у вечірніх годинах перестало битися серце св. п. Ростислави Гузар, матері о. Любомира Гузара, Архимандрита Чину Отців Студитів, Марти Василькевич та тещі Зенона Василькевича. Відійшла в той день, коли у Вудстоку в Канаді, в церкві Успіння Пречистої Діви Марії, під зарядом Отців Студитів святкували урочисто празник Успіння Пречистої Діви Марії, де о. Л. Гузар звеличив цю урочистість своєю участю.

Ще в четвер о. Л. Гузар уділив своєї матері Св. Тайни, не думаючи, що це востаннє. Щаслива та мати, що мала сина священика і дістала з його рук скріплення у вічну дорогу.

Покійна сповняла свої обов'язки за життя як взірцева мати християнка, добра парафіянка, членка української громади і Марійської Дружини Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії у Гемтремк, до якої належала на протязі 35 років, де ми і познайомилися. Коли ще сили дозволяли, приготовляла на сходини цікаві реферати, давала поради і працювала з великим ентузіязмом, бо це була праця для Марії.

Коли захворіла, жалувала, що не може прийти на сходини, ні на великопостну місію до церкви, просила, щоб переказати для неї проповіді, щоб хоч духом бути з усіми. Я записувала науки о. проповідника на сходинах Марійської Дружини, чи в церкві на місії, і переповідала покійній. Тішилася, що так докладно розказую, і здавалося їй, що перебуває разом з Марiянками.

Коли з часом була змуше на обмежитися тільки до своєї кімнати, скаржилася, що не може молитися, не пам'ятає, забула. Я нагадувала коротенькі молитви, або радила молитися своїми словами, які разом з терпінням мають велику вартість у Бога.

Не нарікала, а все казала: „Так Бог хоче".

Часто згадувала о. Севастіяна Сабола, який дуже підтримував її на дусі.

Марійський привіт звучить: „Марія з нами — все і всюди". Тепер Покійна з Марією (назавжди), радіючи з небесної краси.

Похоронні відправи відбулися в середу, 26-го серпня, з церкви у Гемтремку на цвинтар Мавнт Олівет у Дітройті, при участі численного духовенства, родини і знайомих. Прощав покійну парох Воррену о. Вернард Панчук, о. Л. Гузар, як вдячний син за виховання у християнському дусі, за турботи про нього і про цілу родину і всім подякував за останню прислугу покійній. Попрощали також П. Петріна і О. Гриньків.

Ольга Гриньків

ЛІДЕР ПАЛЕСТИНСЬКОЇ визвольної організації Ясір Арафат в інтерв'ю для французької газети „Лє Монд" заявив, що має власний плян досягнення миру на Близькому Сході. Згідно з ним Ізраїль має віддати палестинцям Голянські пагорби, смугу Гази і ще частину ізраїльської території. Певна річ, Ізраїль про це не схоче й слухати. Передбачаючи саме таку реакцію, Я. Арафат попередив західні країни, що коли мирні переговори відхилять його пропозицію, то ісламські фундаменталісти, фінансово і морально підтримувані арабськими еміратами та Іраном, дістануть привід для нових терористичних акцій не лише в Палестині, але й у всьому світі.

МІНІСТЕР ВНУТРІШНІХ справ Кувайту шейх Ахмед Гамуд аль-Джабер ас-Сабах заявив на пресовій конференції, що власті країни вжили всіх необхідних засобів, щоб унеможливити будь-які фальсифікації вислідів парляментарних виборів, призначених на 5-те жовтня. Єгипетська газета „Аль-Аграм" пише у зв'язку з цим, що чимало кандидатів у кувайтський парлямент намагаються забезпечити собі перемогу на виборах безсоромною купівлею голосів виборців: один голос, відданий за претендента на місце в Національній раді, оцінюється в 3,000 кувайтських (9,000 американських) дол.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ЛЬВОВІ

Статуя Кобзаря України

Ієрархи обох українських церков, католицької і православної благословляють пам'ятник.

УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ У ДІЯСПОРІ

Львівська Міська Рада народних депутатів, її Виконавчий Комітет повідомляють українське громадянство в діяспорі, що 24-го серпня 1992 року в день першої річниці проголошення Акту Незалежности України відбулося урочисте відкриття скульптурної фігури комплексу пам'ятника Т. Шевченкові у Львові. Торжество проходило при багатотисячній підтримці львів'ян і гостей з України та з-за кордону і з участю ієрархів різних конфесій.

У зв'язку з цим влада Львова вважає своїм обов'язком висловити публічно щиру подяку українським патріотам Канади, ЗСА та інших країн поселення українців, які своїми щедрими пожертвуваннями допомогли нам довести до успішного завершення виготовлення фігури Кобзаря.

Разом з цим шлемо вислови вдячности та признання Українському Громадському Комітетові будови Пам'ятника Т. Шевченкові у Львові, який вміло очолює відданий патріот України Василь Іваницький, за те, що плідно займався організацією технічного і фінансового забезпечення цієї величавої забудови.

Просимо усю світову українську громаду при нагоді допомагати цьому комітетові фінансово для повного завершення комплексу пам'ятника — увічнення монументальною будовою Хвилі Національного Відродження, відкриття якої передбачається у день другої річниці незалежності України.

В. І. Шпіцер
голова Ради,
голова Виконкому

Головна Управа Об'єднання був. Вояків Українців в Америці

щиро дякує нище названим організаціям і особам за грошові пожертви на збереження архіву Українських Січових Стрільців.

Список ч. 7

500 дол. — Українська Федеральна кредитівка, Ню Йорк, Н. Й.
300 дол. — Відділ ОбВУА, Філядельфія, Па.
250 дол. — Українська Федеральна Кредитівка, Джерзі Сиclient, Н. Дж.
250 дол. — Українська Федеральна Кредитівка, Нюарк, Н. Дж.
100 дол. — Українська Федеральна Кредитівка, Гартфорд, Конн.
100 дол. —Українська Федеральна Кредитівка, Воррен, Миш.
100 дол. — Українська Федеральна Кредитівка, Чикаґо, Ілл.
100 дол. — Український Банк „Певність", Чикаґо, Ілл.
100 дол. — Союз Укр. Кат. в Америці „Провидіння", Філядельфія, Па.
100 дол. — ОУА „Самопоміч", Відділ в Нюарку, Н. Дж.
100 дол. — Український Братський Союз, Скрентон, Па.
100 дол. — Дарія Кузик, Трентон, Н. Дж.
91.25 дол. — 1-ша УД УНА, Станиця в Нюарку, Н. Дж.
50 дол. — Українська Федеральна Кредитівка, Рочестер, Н. Й.

Справлення помилки: у списку ч. 6 було подано, що 500 дол. пожертвували Марія і Олег Микитей, має бути Надія і Олег Микетей.

Збіркова акція продовжується, слідують додаткові листи. Чеки просимо виписувати на Archives Acc. No. 4175. Пожертви просимо висилати до Кредитівки в Нюарку, Н. Дж. на адресу: Self Reliance (Newark) Federal Credit Union
734 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106

За Головну Управу ОбВУА:

Осип Труш, голова
Кость Гречак, скарбник
Олександер Білевич, секретар

Ділимося сумною вісткою,
що у п'ятницю, 25-го вересня 1992 р. в Чикаґо, Ілл.
на 61-му році життя, по тяжкій недузі відійшов у вічність

наш найдорожчий

МУЖ, ТАТО, ДІДО, БРАТ, ШВАҐЕР та ЗЯТЬ

бл. п.

Богдан Шиманський

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 27-го вересня о год. 5-ій по пол. в похоронному заведенні Muzyka-Kowachek. **Співав мужеський хор „Сурма", якого покійний був довголітнім членом.**

ПОХОРОН відбувся у понеділок, 28-го вересня в українській католицькій церкві св. Йосифа. Тлінні останки спочили на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Залишив у глибокому смутку:

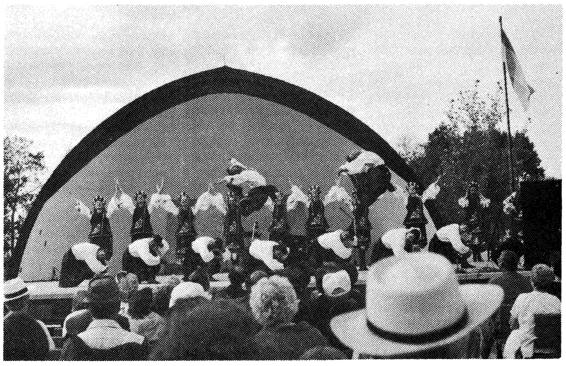
дружину — ІРЕНУ
синів — ВОЛОДИМИРА, АНДРІЯ, ОРЕСТА
дочку — ВІРУ та маленького внука АНДРІЙКА
брата — ЛЮБОМИРА з родиною
шваґра — ПЕТРА ВЕНҐЛЬОВСЬКОГО з родиною
тещу — СОФІЮ ВЕНҐЛЬОВСЬКУ
та ближчу і дальшу родину у ЗСА, Україні та Польщі

Український День в Альберті

В неділю, 9-го серпня, Конґрес Українців Канади — Провінційна Рада Альберти (КУК — ПРА) влаштувала річні святкування Українського Дня в Селі Спадщини Української Культури, 50 км на схід від Едмонтону. Тогорічний Український День був названий „В пошані української культури". „Це був дійсний час для збудження часу історії України, Канади, Альберти та Едмонтону, а також для українців, що проживають в інших місцях. Ми, як громада, є щасливі, що маємо таке багатство причин для наших святкувань", — заявила Оксана Гнатюк, виконуюча обов'язки голови КУК—ПРА. Святкування Українського Дня збіглися з численними роковинами: 125 років Канади, століття поселення українців у Канаді та століття міста Едмонтону. Ці святкування були відзначені та тісно сплетені з нашою програмою і темою дня.

Сидять (зліва): К. Чернявська-Химич, Л. Слободян; стоять: суддя В. Лесик, К. Ковальський, Пол Станвей.

Танцювальний ансамбль „Воля" під час виступу на Українському Дні—92.

Оксана Гнатюк, голова КУК, відділ Калгари, у привітальному слові відзначила особливість та важливість тих святкувань. „Темою сьогоднішньої зустрічі є віддати шану нашій культурі згідно зі значенням того слова; наша культура — це не тільки частина нашої спадщини, частина нашого минулого, але це частина нашої теперішности, а також частина майбутніх поколінь. Це не тільки наш одяг, їжа, пісня чи танець, але й те, що в наших душах, серцях та думках. Наша культура оформила нас, як людей, що дбають про добро нашої провінції Альберти, нашої країни Канади, а також не забувають про наші коріння в Україні".

Спеціяльні вітання з цієї оказії від імени Федерального Уряду передав лідер урядової палати та член федерального парляменту Едмонтон — Південний Захід Джим Едвардс. Провінцію Альберти репрезентував член Законодавчої Асамблеї для Редватер Андрев та голова Альбертської Комісії Багатокультурности Стів Заруський. Мер Джан Реймер передала привіт від міста Едмонтон. Всі вітання спеціяльно підкреслювали тему цих святкувань. Мер Дж. Реймер заявила: „Ваша сила розуміння, рішучість знесилених злигоднями ваших предків, котрі оселилися в Канаді, вклад українців в наукову сферу, ваша культура, котра збагачує велику канадську мозаїку, — це лиш декілька фактів, котрі нагадують про багатство української спадщини, а також дорогу, якою ви збагатили наше канадське життя".

КУК—ПРА кожного року відзначає члена української громади премією Михайла Лучковича. Ця премія, названа в честь першого українця, члена парляменту, призначається членові парляменту українського походження як подяка за видатну службу. Тогорічний лавреат, суддя Палати Канадського Громадянства Вілліям Г. Лесик був відзначений тією премією за віддану службу як член парляменту для Едмонтон—Схід від 1984 до 1988 рр., коли він відверто говорив про важливі питання для української громади в Канаді. Видатною працею у парляменті, а також на численних урядових комітетах він заслужив на звеличення та пошану його співробітників. Приймаючи цю премію, В. Лесик зацитував слова Михайла Лучковича „Правдивий патріотизм — це впертість і скромність, навіть в несприятливих обставинах". Він звернувся до всіх канадців бути гордими з їхньої спадщини, їхнього канадського громадянства, а також бути ативними учасниками соціяльних та політичних процесів у Канаді.

Основне звернення того дня проголосив міністер публічних робіт, постачання і служб, член Законодавчої Асамблеї для Барргеад Кен Ковальський. У своєму виступі К. Ковальський зосередився на великому вкладі українців-канадців у розвиток Альберти і Канади, а також на плянах встановити пам'ятник для відзначення століття українського поселення на Альбертській землі та проголошення України незалежною демократичною державою. У своєму зверненні він підкреслив, що уряд Альберти „визнає , що українська спадщина відіграла велику ролю в поселюванні, розвитку та культурному рості провінції Альберти. Без вкладу українських предків провінція Альберта була б набагато біднішою". К. Ковальський був також відзначений від КУК — ПРА спеціяльною премією Досягнень.

В часі тієї програми мали місце ще два дуже важливі признання. КУК—ПРА віддала шану місту Едмонтон і Мер Джан Реймер та „Едмонтон Сан", який репрезентували головний редактор Пауль Станвай та журналістка Лінда Слободян. Місто Едмонтон отримало відзначення за великий вклад у святкування століття поселення українців в Канаді, а також за їхній вклад у реалізування проєкту „На здоров'я — гуманна допомога Україні". „Едмонтон Сан" був відзначений за його публікації та велику прихильність відносно проєкту „На здоров'я". Без допомоги міста Едмонтону, „Едмонтон Сан", К. Ковальського українська громада Альберти та їхні приятелі не були б так успішно провели своєї збірки, котра принесла 400,000 дол. грошових пожертв та понад 2 мільйони в ліках і медичному устаткуванні, як допомога жертвам Чорнобиля та шпиталям в Україні.

Завершенням спільних виступів того дня був чудовий концерт. Музика, спів і танець були наочним прикладом столітньої культури гордих українців. Українська танцювальна група „Воля" жвавим та багатим виступом захопила публіку. Вокальні виступи „Намиста" з Едмонтону і „Русалок" з Калгари продемонстрували українську музику в традиційній та сучасній формах. Музичний і вокальний стилі Ігоря Богдана та гурту „Галичани" зі Львова доповнили безпосередній зв'язок з Україною. Хор Товариства Століття Поселення Українців в Канаді „Хвиля" під художнім керівництвом Людвіки Мар'янич, запрезентував нову композицію в пошані наших прабатьків піонерів та основоположників нашої спадщини в Канаді. Всі ті концертові розваги залишили приємні спомини в глядачів.

Особливою насолодою для гостей Українського Дня був виступ популярної канадської трупи. В ній виступало 125 студентів зі всіх частин Канади, котрі мандрували через Канаду та своїми виступами дивували публіку всюди. У великому числі їхніх виступів варто згадати про участь трупи в святкуваннях 125-их роковин Канади та виступ для Королевої Елизавети і Прем'єра. Їхній спів і танець були радісним виявленням багатокультурної спадщини Канади, а також чудовою частиною, яка включала українську пісню і танець.

Н. Н.

В Україні

(Закінчення зі стор. 1)

Дніпропетровське.— Тут відбулося пікетування обласного управління Служби Національної Безпеки України. Представники Руху, Спілки Офіцерів, „Просвіти", громади УАПЦ, „Меморіялу" протягом п'ятьох годин стояли біля будівлі СНБ з плякатами, на яких містились вимоги розслідування скоординованих актів вандалізму проти українських святинь. До учасників-демонстрантів приєдналися члени Організації Українських Націоналістів. Вони вимагали притягнути до відповідальности та заборонити діяльність шовіністичних антиукраїнських організацій.

Київ. — Пресова служба міністерства оборони України у понеділок, 28-го вересня, повідомила про зміни у командуванні. Президент Леонід Кравчук призначив командуючим Прикарпатським військовим округом генерал-лейтенанта Василя Судакова, який був начальником головного штабу збройних сил України і одночасно першим заступником міністра оборони.

Київ. — Тут у Міжнародному Інституті Ґльобальної та Реґіональної Безпеки відкрилися курси з питань безпеки. Слухачами курсів із загальних проблем безпеки стали політологи, незалежні дослідники і консультанти державних установ. Серед організаторів курсів є Український Інститут Міжнародних Відносин, Національний Інститут Стратегічних Досліджень і корпорація „Рент" із ЗСА. Лекції читатимуть відомі українські вчені, а також американські фахівці з питань роззброєння професори Елізабет Кирк і Ралф Генінбек. Зайняття на курсах триватимуть до 9-го жовтня.

Київ. — До столиці України з неофіційними відвідинами прибув колишній амбасадор ЗСА до СССР Джек Матлок, який збирає матеріял для нової книги про розпад СССР. Дж. Метлок зустрівся з прем'єр-міністром України Вітольдом Фокіним, першим віцепрем'єром Валентином Симоненком, після чого мав годинну розмову з Президентом Леонідом Кравчуком.

Київ. — Відбулася пресова конференція новоутвореної авіяційної компанії „Ейр Інтернешенел". Співзасновниками компанії стали „Авіалінії України" та ірляндська компанія „Джі-Бі-Ей". Фірма плянує відкрити полети по всій території Европи. Для цього в Сієтл, ЗСА, проходять підготову 20 українських летунів, а 25 інженерів проходять вишкіл у Києві, вчаться опановувати „Боїнґи", які будуть здійснювати полети.

● РОЗШУКИ ●

ГУБЕРНЕНКО ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ

нар. 4-го березня 1940 р. в м. Мала Віска Кіровоградської обл. Нині проживаю: м. Київ — 191, вул. Лятошинського буд. 18а, кв. 51. В 1960 р. закінчив Військове Училище Зв'язку, в 1967 р. Вище військово-інженерне училище військ ППО держави. Зі слів мого батька Губерненка Василя Миколайовича, що нар. у 1902 р. в с. Великі-Прицькі Ржищевського р-ну, Київської обл., маю відомості, що його дві рідні сестри виїхали до Канади у 20-30-их рр. Надії на те, що вони це живі дуже мало, але їх діти повинні знати, що родина Губерненко проживає в Києві.